

դեւորիլ ամենայն փառքով և պատուով իր ազգի կողմէն ։ (Գ. Ռ. յօդ. 7) ։

Մի անգամ միայն կը յիշուի կաթողիկոսին առջեւէն զաւագան տանելը, Պետրոս կաթողիկոսը և յորժամ երթալը ի պալատ թագաւորին (Յունաց) նախ զհայրապետական Գաւազանն յատուց տանէին (Մ. Ուռհայեցի Հի.) ։ Սակայն Վարդան պատմագրին յիշատակած խաչն ալ կրնայ Գաւազանն՝ հասկցուիլ. նա Բարսղի վրայ խօսելով կը գրէ. « Բայց գիտայն երկաթի ձեռագործ առաքելոյն թաղէոսի՝ որ տանէին առաջի (կաթողիկոսին), ընկէց բարձօղն ի ծովակն » (Վարդան, էջ 113-4) ։ և Ալփաւանայ որդին Մէլիք-շահ՝ թոյլ կու տայ որ Բարսղ և վերացեալ խաչիւ » իր առջեւ գայ (Վարդան, էջ 104) ։

Ուրիշ գէպը մը եւս կը պատմէ Մ. Ուռհայեցին ուր կը տեսնուի կաթողիկոսի աթոռայն պատուուիլը ։ Երբ Պետրոս կաթողիկոսը կ'այցելէ Յունաց թագաւորին պալատը, արքայն՝ ոսկեայ աթոռի մը վըրայ կը նստեցնէ զինքը. երբ կ'ելնէ և պիտի մեկնի՝ Եղիսէ եպիսկոպոսը, որ կաթողիկոսին ընկերած էր՝ կ'ուզէ աթոռը միասին տանիլ. պատճառը կը հարցնէ թագաւորը, նա կը պատասխանէ. « Ո՛վ թագաւոր, հայրապետական աթոռ է, և ոչ ոք արժանի է ի սմա նստել՝ բայց միայն տէր Պետրոսի » ։ Թագաւորը թոյլ կու տայ (Մ. Ուռհայ. էջ 124) ։

Հ. Մ. ՊՈՏՈՒՆԵԱՆ

1. Հայրապետական կամ Արքեպիսկոպոսական զաւագանը խաչածն է. (Հմմտ. զԸ. 2) ։

Պ Թ Ո Ւ Ն Թ Ն Ն

Նոյեմբերի երբ քամին
Անցնի վրանէդ մոլեգին,
Սիրուն ծաղկունք, զեփիւռիկ
Կարծեցէք զայն, — մի՛ թողմիք ։

Թէ խուսելով իմ կեանքէս
Զեզի դիմեմ գաղտնապէս,
Կուրծքիս վըրայ երբ զբուրեք՝
Սիրեցէք զիս — մի՛ մոռնիք ։ —

Թրգմ. Հ. Ղ. ԲԵՆԵԱՆ

ԱՅՈՒՆ

Գ Ի Շ Ե Ր Է . . .

Փետայի մը նման, վարդենեաց ճամբէն
Երբ զարթթ գէճով Արեւը կու գայ,
Բընութիւնն՝ հագիւ կոպերը բացած՝
— Կոպեր՝ նըմանող ծաղկի կոկոնին —

Իր նրկարագարդ քօղը կ'յարդարէ.
Քօղը՝ զոր Գարունն սարղենեղծեց,
Եւ զբրկեց իրեն՝ իբրեւ մի նըւէր,
Ակունքներու հետ՝ իր հարսանեաց օր . . .

Ո՛րքան, ո՛վ երկինք, բարեսիրտ ես զուն.
Անհրնութեամբբող, աղաչանքիս վրայ,
Ուղքս իշար արդ ծովի մը դէմքով
Փոխած համբուրթիւնդ՝ անլուռ բարբառի,

Բարբառ՝ ինձ, աւաղ, անըմբռնելի.
Այդքան ձայներու ներքեւ, անողոք
Մտութիւնդ դեռ կը յարատեւէ.
Եւ ես Գագոնիքին կ'աղայնեմ ի զուր.
Կուռքի նման քարէ՝ չի պատասխաներ . . .

Հեռուն, լեռներն եւ օդին մէջ կախուած.
Փրկութեմ ալիքներ, որոնց վըրէն մէջ՝
Հոգիս՝ օրորուող նաւակին մը նման՝
Կ'անցնի երկընթիւ անեղբ ովկիանչն ։

Մըթութեան մէջ խոր, աչքերուս համար,
Կը թռչէ երկիրը՝ ոչնչեացած.
Հիմակ՝ վայրկեանն է արարչագործութեան.
Կը ծաղկի քառան՝ առջի ճանաչչն ։

« Առաօտ » կ'երբեք իրերը բոլոր.
Սիրտը կ'ուրանայ. « Գիշեր է դեռ խոր ».
Մէն իր ունի այն ուրբաութիւն.
Զոր բոլակ մ'ի զուր խընդրեմ իրերէն ։

Կուսազեղ լիճեր, ծաղիկներ չըքնաղ,
Ժրպտեցէք, իմ տեղը, օ՛ն ժրպտեցէք.
Զեզի կը շնորհեմ իմ կարգս, իրաւունք.
Տըխրութիւնն է իմ վայելքը միակ ։

Կը դիմեմ իր գիրկ, ինչպէս որդին՝ մօր.
Այլ թչ հանգիստի համար իր անոյշ.
Կը ճանաչեմ ի լոյս, ի լըրջ միայն՝
Տարտամ տըխրութիւնն . . . առանց պատճառի ։

Կը տեսնեմ արեւն . . ու միանգամայն
Գիշերն՝ որ իմ շուրջ ահա կ'երկայնի.
Գիշերն՝ ուր գոնէ արեւ նայումքով
Զարձակեր իր հեզ նըշոյն՝ Արուսեակ ։

Իմ ժամացոյցն է իմ սիրտը միայն.
Իր բաբախմանց հետ սրբաքր շարժ.
Ո՛րքան դանդաղ է այժմ անոր երթացք.
Ո՛չ. գիշեր է դեռ, և արեւն՝ երգչ ։

Ըսկեպտիկ եմ արդ. շուրջս, այս պահուս,
Ամէն ինչ պատրանք՝ երեւոյթ մ'է սուտ.
Սիրտն է, սիրտ մարդուն՝ արեւը միակ,
Որով հէզ աշխարհ կը լուսաւորուի . . .

ԱՐՄԱՅՈՍ